

13. Paulus in Romeinen over Verzoening.

We volgen in grote lijn de gedachtegang van de hele brief en staan uitgebreider stil bij gedeelten die nadrukkelijk over verzoening spreken.

13.1. Noodzaak van redding.

Paulus begint met zijn taak: *gehoorzaamheid van geloof te bewerken onder de heidenen* (1:5). Het evangelie is *Gods kracht* om hen rechtvaardigen te maken door het geloof (1:16,17).

Dat er redding noodzakelijk is blijkt. De toestand van de wereld bewijst, dat Gods toorn met recht op de wereld rust (1:18ev) en dat verzoening nodig is. God zal eens onpartijdig en rechtvaardig ieder mens beoordelen en ieders daden vergelden (2:1-11). Daarbij gaat het niet om zaken van de buitenkant, zoals Jood zijn of besneden zijn (2:12-29). Alle mensen hebben met grote of kleine zonden bewezen, dat de zonde *in hen* zit. Niemand is zonder zonden (3:1-20). Ook de Joden hebben bewezen dat ze grotendeels¹ zondig zijn. Gods speciale aandacht voor dat volk lijkt echter vergeefs. God heeft dus het recht de hele wereld weg te doen.

13.2. Gods andere werkwijze – Romeinen 3:21-26.

Paulus vertelt vervolgens dat nu in Jezus Gods gerechtigheid verschenen is. Romeinen 3 wordt vaak genoemd als HET DUIDELJKSTE BEWIJS in het NT voor de ‘verzoening door voldoening’. Men² meent dat Paulus hier als volg redeneert.

Genadig verklaarde God al eeuwenlang gelovigen tot rechtvaardigen. Die gelovigen waren echter niet rechtvaardig maar zondig. Het was dus in strijd met het recht³, maar voor dit probleem had God al een oplossing. ‘Nu’ (3:21) bewijst God, dat Hij vroeger de zonden nooit zomaar vergaf en ‘liet zitten’. Hij was van plan de straf voor alle zonden op Jezus te leggen! Plaatsvervangend zou Jezus later boeten voor alle zonden van gelovigen uit voorbije en toekomstige eeuwen. Tevens vervult Jezus ook plaatsvervangend de volmaakte plicht tot liefde en gehoorzaamheid. De strafbetaling en de gehoorzaamheid van de onschuldige Jezus worden de gelovigen van alle vroegere en latere eeuwen *gegeven of toegerekend*. Zo is er vrijspraak van schuldigen mogelijk zonder in strijd te zijn met het recht. Want de schuldbetaling is geregeld via Jezus. Zo is God in Jezus rechtvaardig is, ook als Hij zondaren vergeeft en vrijspreekt.

De vraag is: staat deze gangbare uitleg ‘duidelijk’ in dit Bijbelgedeelte? Ik meen van niet. Er wordt dan meer in- dan uitgelegd. Hierdoor zijn vertalingen veelal ingekleurd of moeilijk⁴. Daarom volgt hier een eigen vertaling met een goed passende uitleg waarbij verwerkt is wat in hoofdstuk 12 gezegd is. Daarna geef ik een parafraze.

¹ De citaten die Paulus in Romeinen 3:10-18 uit het OT aanhaalt, wijzen op de zondigheid van het Joodse volk als geheel (algemene typeringen), maar sluiten niet uit dat er vroeger mensen met en door geloof leefden, want in de gedeelten waaruit de citaten komen gaat het ook over 'rechtvaardigen', dienaars van God' en 'mijn volk'.

² O.a. J. Stott (die ook anderen citeert), J. van Bruggen, H. Baarlink in *Om het hart van het evangelie* (red. C.B. Elsinga) en alle dogmatici die in hoofdstuk 1 genoemd zijn.

³ Uitgangspunt is het axioma, dat vergeven van zonden zonder betaling van schuld en straf niet mogelijk is (bij God). Door ‘zondermeer’ te vergeven zou God onrechtvaardig worden (zo ook HC, Zd 5 antw 12). Dit is voor velen zo vanzelfsprekend, dat de vraag of dit axioma wel juist is verbazing oproept – ook bij veel theologen!

⁴ De NBV vertaalt ook hier 'rechtvaardigen' met *vrijspraak schenken* en 'gerechtigheid' met *vrijspraak*. Ook deze vertalers dachten blijkbaar dat de leer van de plaatsvervangende schuldbetaling de boodschap van Paulus is. De NBV ‘promoot’ deze exegese en timmert de ramen dicht voor andere uitleg.

Alteratieve vertaling van Romeinen 3:21-26 (door Ton de Ruiter).

Maar nu is rechtvaardigheid van God buiten de wet om zichtbaar geworden. Van die rechtvaardigheid getuigen de wet en de profeten (21): het is rechtvaardigheid van God (die komt) tot allen en over allen die geloven, via geloof van Jezus Christus. Want er is geen onderscheid (22). Want allen hebben gezondigd en hebben de heerlijkheid van God niet (23). en worden om niet rechtvaardig door zijn genade vanwege de verlossing via Christus Jezus (24). God heeft Hem tot verzoeningsmiddel gesteld door het geloof in het bloed van Hem. Zo bewijst God zijn rechtvaardigheid: Hij gaat (ook nu) in zijn verdraagzaamheid aan alle vroegere zonden voorbij! (25). Ja, Hij bewijst nu, heden, zijn rechtvaardigheid: Hij is rechtvaardig en Hij maakt rechtvaardig wie gelooft als Jezus (letterlijk: wie uit geloof van Jezus is) (26).

Wat is het nieuwe volgens dit gedeelte?

Gerechtigheid (3:21) of rechtvaardigheid is een eigenschap van God. Tegelijk wordt die rechtvaardigheid ook *door* God aan mensen gegeven als zij zich bekeren. Zo wordt het ook een eigenschap van mensen (zie par. 12.4). Gods heerlijkheid (liefde en trouw) of zijn gezindheid beheerst alles in zijn Koninkrijk⁵. Dat is de hemelse rechtvaardigheid, waarvan God de bron is. Deze rechtvaardigheid werd al beschreven in de wet van Mozes en werd werkelijkheid in het vlees en bloed van gelovigen, maar blijkt nu nog veel intensiever en diepgaander te zijn.

Romeinen 3:21 zegt: *'Gods gerechtigheid ... wordt nu buiten de wet zichtbaar'* (NBV heeft ten onrecht 'ook' ingevoegd). 'Nu' is er iets zichtbaar geworden, wat er eerst wel was, maar nog niet zoals nu. Het is de volledige rechtvaardigheid die vanuit God komt. Nu anders en heerlijk 'geopenbaard'.

Wilde je vroeger weten wat rechtvaardig leven is, dan moest je Mozes raadplegen en kijken naar mensen die zich daar echt aan hielden. Wie rechtvaardigheid wilde leren kennen buiten de wet of buiten Israël om, zocht op verkeerde plaatsen, want *in en via Israël* liet God het licht schijnen.

Nu heeft God *in en via Jezus* de 'lifestyle' van het Koninkrijk bekend gemaakt. De wet en de profeten getuigden al, dat er zo'n andere tijd zou komen. Mozes liet al weten, dat het bij de wet en de besnijdenis om toewijding en het hart ging (Deuteronomium 10:16; 30:6). Ook de offers leerden dat en de profeten spraken over Gods plan om de wet in de harten te schrijven. Eens zal alles toch vol worden van Gods heerlijkheid (bv Jeremia 4:4; 31:31-34; Ezechiël 37:14, 26-28; 39:29; Daniel 2:44; Joel 2:28ev; Zacharia 8:8; Maleachi 3:18; 4:6). Dat overvloedigere wil God nu doen komen, zegt Paulus (3:21). God werkt nu niet meer via de wet, maar via Jezus (3:22). Leer Hem goed kennen en *geloof* in Hem, dan zal zijn goddelijke levensstijl jouw 'way of life' worden. Vroeger moest je op Mozes vertrouwen – via de wet zou de rechtvaardigheid in je gaan groeien en vrucht dragen (Psalm 1). Nu is er een andere, betere weg.

Door Jezus en zijn geloofskracht.

Als je je aan Jezus toevertrouwt, gaat Hij 'zijn geloof' in jou brengen. Letterlijk gaat het in 3:22 over *'gerechtigheid van God door geloof van Jezus'*⁶. Je krijgt dus *zijn* vertrouwen op

⁵ Ook J van Bruggen wijst in zijn *Romeinen* (CNT) p. 250 op de eenheid tussen de gerechtigheid Gods en het Koninkrijk Gods.

⁶ De woorden '*pistis tou Iesou Christou*' kunnen in 3:22 en 26 letterlijk vertaald worden met *de trouw van Jezus*, zoals '*pistis tou theou*' in 3:3 vertaald wordt met de trouw van God. J. van Bruggen wil de genitivus '*tou*' toch vertalen met 'geloof *in* Jezus Christus', maar zijn argumentatie is niet sterk. Ook Handelingen 3:16 lijkt te

God in je en daarmee *zijn* rechtvaardigheid. Dit is sinds Pinksteren de nieuwe reddingsweg voor iedereen - Jood en heiden. *Door hetzelfde geloof in je*, wordt je een rechtvaardige die past bij het Koninkrijk van Jezus (zie par. 12.2). Dit sterke geloof *van* Jezus ontvang je, als je gelooft *in* Jezus.

Het maakt niet uit wie je bent. Of je nu veel of weinig, grof of fatsoenlijkgezondigd hebt – tekortkomen in de liefde doe je allemaal (3:23a). Grote of kleine zonden of tekorten bewijzen, dat we van onszelf niet (volledig) betrouwbaar voor God zijn. Kijk naar Jezus en je ziet wat een werkelijk zondeloos en betrouwbaar leven is! Dát is de hemelse gerechtigheid of heerlijkheid (Johannes 1:14). Dát niveau is nodig om het Koninkrijk van God in te gaan. Geen mens heeft dat in zichzelf. Wij missen die heerlijkheid (3:23b) en zijn niet in staat onszelf zo te maken. Die liefde en trouw moet in je hart en ziel *gegeven* worden door God! En God doet dat genadig door Jezus.

God wilde die rechtvaardigheid na de Exodus al aan de Joden leren en geven via de Thora. Maar steeds brak de ontwikkeling daar naartoe af vanwege ongelooft en onwil. Daardoor bleef 'de gerechtigheid van de wet' te laag. Nu, sinds Pinksteren wil God de bedoelde hogere en innerlijke gerechtigheid geven via Jezus aan alle mensen (*alzo lief heeft Hij de wereld*; Johannes 3:16). Het is een hemels geschenk. Via Jezus wil God zijn karakter nu in ons vlees en bloed brengen, waar Hij altijd al naartoe wilde werken (zie 9.2).

God wil dit ook nu gratis, '*om niet*', doen via Jezus (3:24) áls mensen de houding van geloof aannemen (zie 12.2). Jezus zal *gelovigen* vervullen met *zijn* geloof, geest en trouw, en hen zo de hemelse rechtvaardigheid schenken, die in Hem zichtbaar geworden is.

Jezus Christus is (nu) door God neergezet (naar voren geschoven) als middel tot verzoening (3:25) voor iedereen. Hij heeft immers bewezen dat zijn bloed eensgezind is met God. Die hemelse gerechtigheid toonde Hij tijdens zijn hele leven. Zelfs op Golgotha bleef Jezus volkomen toegewijd aan God en het Koninkrijk van God. Als nu *zijn bloed* (= dat toegewijde leven⁷) in gelovigen komt, worden zij één of eensgezind met God. Dít is verzoening (geestelijke eenwording). Dit ontstaat **via het geloof, in Jezus' bloed** (3:25 NV51). Door wedergeboorte ontstaat eenheid tussen God en mens, al verder groeiend. De heerlijkheid, liefde en trouw, van de Vader en van Jezus komt werkelijk in ons!

God bewijst met Jezus het hemelse niveau van rechtvaardigheid.

Via Jezus toont of demonstreert God de gerechtigheid of levensstijl die bij het Koninkrijk past. Dat wilde God, **omdat in het verleden Gods heerlijkheid niet goed in zijn volk zichtbaar werd** (3:25,26). De Joden waren steeds massaal ongelovig en onwillig. God kon daarom via hen zijn hemelse gerechtigheid niet helder laten zien aan de wereld. Vanwege de eigenwijsheid van Israël moest God in het verleden allerlei zonden voorbijgaan of tolereren (3:25).

Nú bewees en toonde God helder aan Israël en aan de wereld wat rechtvaardigheid is via Jezus en door de gerechtigheid van Jezus realiteit te laten worden in het vlees en bloed van de volgelingen van Jezus. In Jezus en zijn volgelingen wordt Gods gerechtigheid weerspiegeld. Jezus is als mens HET beeld en de gelijkenis van God en Gods karakter. Gelovigen worden nu door de Geest van Jezus ook zulke beeld dragers van God en van Gods karakter.

wijzen op het geloof *van* Jezus, dat Jezus in ons schenkt.

⁷ Bloed is leven. In het OT werd het bloed van offerdieren altijd aan God gegeven als teken dat de offeraar zijn bloed of leven wilde geven aan God, als symbool voor toegewijd leven, dat de goddelijke gerechtigheid zoekt. Zie hoofdstuk 3.

God sjoemelt dus niet met zonden door ze te laten zitten of door de vingers te zien. Hij bevrijdt ons en doet de zonden echt weg! Mensen worden via Jezus zó veranderd, dat ze werkelijk passen bij en in de hemelse heerlijkheid. Nu het zó gaat, is ook vergeving volkomen legitiem. God laat werkelijk niets zitten! Mensen worden echt tot volmaaktheid geleid.

Nee, er valt voor mensen niet te roemen op eigen kracht (3:27). Het is alles uit God. Hij roept en mensen kunnen alleen geloven. Dat is jezelf als een hulpeloze overgeven; het geloof wijst alle eigen roem en verdienste af (12.2). Je *ontvangt* het hemelse!

Het gaat sinds Pinksteren echt buiten 'de wet' om (3:28). De ceremoniële hulpmiddelen bij de wet zijn verouderd. Het doel van de wet wordt nu directer en krachtiger bereikt via Jezus. De kracht van besnijdenis, offers e.d. wordt overtroffen door de kracht van Jezus.

Dit is nu Gods weg voor zowel Joden als heidenen (3:29). Voor allen geldt: rechtvaardig word je alleen via geloof in Jezus - of je nu besneden bent of niet (3:30). Geloof was ook in het OT altijd al de weg. Het evangelie is daarmee in lijn met de wet van Mozes (3:31).

Een parafraze van Romeinen 3:21-26 (Ton de Ruiter):

(21) *Maar nu is de hemelse mentaliteit buiten Israël om realiteit/zichtbaar aan het worden! Dat dit ook buiten Israël zou gaan gebeuren vertelden de wet en de profeten al.*

(22) *Het is de goddelijke/hemelse gezindheid, die realiteit wordt door het geloof en nu in alle mensen die net zo geloven als Jezus geloofde (het is hetzelfde geloof dat die gezindheid bij Hem bewerkte en nu bij hen). Want er is geen onderscheid tussen Jood of Griek.*

(23) *Want allen hebben gezondigd en allen missen in zich de gezindheid of gaafheid die past bij de hemel.*

(24) *Maar dankzij Gods goedheid worden mensen nu zomaar gaaf gemaakt (rechtvaardig = vaardig of bekwaam gemaakt om recht te leven voor God) via Christus Jezus, de Verlosser*

(25) *God heeft Hem aangewezen als degene die dat bewerkt. Jezus kan het geloof dat in zijn bloed/leven was en is in ons bloed brengen (sinds Pinksteren doet Hij dat; de enige voorwaarde is dat je Hem gelooft/vertrouwt).*

Zo wilde God zijn (barmhartige) rechtvaardigheid (nog eens weer) tonen: Hij stapt immers (weer) over alle vroegere zonden (van zowel heidenen als Joden) heen en geeft allen nieuwe kansen!

(26). *Ja, Hij bewijst nu (sinds Pinksteren weer) heel nadrukkelijk hoe (gaaf) Hij is: Hij is (niet alleen) rechtvaardig maar Hij maakt (ook) iedereen rechtvaardig (of hemels) - ieder die gelooft in Jezus en zoals Jezus.*

Deze uitleg past bij de tekst en in de hele brief. Daarom concluderen we: Romeinen 3:21-26 leert niet (zeker niet dwingend), dat verzoening werkt via plaatsvervangende schuldbetaling. Dit exegetisch 'moeilijke' gedeelte wordt zelfs minder moeilijk, als je bedenkt dat verzoening ontstaat via geestelijke eenwording met Jezus: via wedergeboorte.

13.3. 'Door geloof rechtvaardig worden' is niet nieuw.

Paulus laat zien dat het evangelie van Jezus aansluit bij het OT. Rechtvaardiging gebeurde ook toen altijd al *door geloof*. Kijk naar de oude, kinderloze Abraham. God laat hem naar de sterren kijken en belooft hem een ontelbaar nageslacht. In Genesis 15:6 staat Abrahams

reactie en hoe God daar weer op reageert: *“Abraham vertrouwde op de HEER en deze rekende het hem dit toe als een rechtvaardige daad”* (NV51: *“... de HERE rekende het hem toe als gerechtigheid”*).

God belooft iets ‘onmogelijks’ en Abraham gelooft Hem. De HEER wordt daar als het ware ontroerd van, want dít is wat past bij mensen tegenover God. Abraham heeft de goede houding als verbondspartner. ‘Het gedrag van Abraham beantwoordt aan de goddelijke eis van trouw en vertrouwen. In het geloof van Abraham blijkt, dat zijn verhouding tot God *in orde* is⁸. Hij is een rechtvaardige. De Groot Nieuws Vertaling zegt dit mooi als volgt:

‘Abraham vertrouwde op de Heer en de Heer zag daarin een bewijs van zijn oprechtheid’.

God constateert dat Abraham ‘recht’ is. Niet in de zin van perfect. Dat is Gods voorwaarde niet. Het gaat Hem om de goede houding van vriendschap: vertrouwen en trouw. *Recht of rechtvaardig zijn* is in het kader van het leven met God iets relationeels: je beantwoordt aan wat past bij de relatie. Dat betekent voor mensen: de Almachtige in alles kinderlijk liefhebben, vertrouwen en volgen. God is de Gever (van zegen) en de mens is de ontvanger! Geloven is zijn als een kind. En God constateert: Abraham is echt een kind en vriend van Mij! Hij is een rechtvaardige. En Gods hart gaat in liefde weer verder open naar Abraham (net als later in Genesis 22)⁹.

God constateert iets en rekt daar nu mee. Het gaat dus niet om een toerekenen of een geven van iets wat Abraham niet heeft¹⁰. God constateert juist dat Abraham de passende gerechtigheid hééft en rekt daarmee (par. 12.1). Paulus zegt in Romeinen 4:5,9 en andere plaatsen kort en helder: *“Zijn geloof wordt hem tot rechtvaardigheid (toe)gerekend”*. Hij zegt dus niet: *“Zijn geloof wordt de aanleiding dat hem de rechtvaardigheid van een ander (Jezus) toegerekend of op z’n rekening gezet wordt”*. Je moet nogal wat in de letterlijke woorden van Paulus ‘binnen smokkelen’ om deze laatste verklaring ‘eruit’ te kunnen halen¹¹. We mogen ervan uitgaan dat Paulus echt schrijft wat hij bedoelt. Hij zegt, dat Abraham ‘*de gerechtigheid van het geloof*’ had (4:11). Dat betekent: zijn geloofshouding bewijst zijn rechtvaardigheid voor God.

Vervolgens wijst Paulus er op hoe Abraham zijn zoon Isaak offert. Hier blijkt weer dat kinderlijk geloof. Dit maakt een mens in Gods oog ‘groot’, ja tot een rechtvaardige. Met zulke mensen kan God iets. Zo iemand is immers open voor verdere vorming in hemelse rechtvaardigheid, liefde en trouw. Over de uitleg van Romeinen 4:5 schreven we al in 12.3. Geloof maakt mensen anders, recht of rechtvaardig voor God. Dat is de conclusie van Romeinen 4. Dat was bij Abraham zo (4:22-23) – en dat is opgeschreven opdat ook wij dat goed zouden beseffen (4:23,24). Jezus is overgeleverd aan lijden en dood om alle angsten en

⁸ Deze uitleg doet het meest recht aan der tekst. Zie W.H. Gispen in zijn *‘Genesis II’* (COT) p. 106,107. Zeer helder is ook: J. Ridderbos, *‘Abraham, de vriend Gods’*, p. 197,198. J. de Fraine S.J. zegt in *Genesis* (bij Genesis 15:6), dat in het geloof ‘de rechtschapen zielehouding’ blijkt. Ook G. von Rad, *Das Alte Testament Deutsch* bij Genesis 15:6 benadrukt dit relationele, net als veel anderen.

⁹ In zulke situaties vallen ook heel royaal woorden als ‘onberispelijk’ of ‘volmaakt’ (Job 1:8; Matteüs 5:48; Lucas 1:6), hoewel mensen naar absolute maatstaven nooit volmaakt zijn.

¹⁰ Het Griekse ‘*logizdomai*’ (rekenen, toerekenen, berekenen, beschouwen) zegt slechts dat er gerekend wordt, maar niet op basis waarvan. Het bewijst niet dat een gerechtigheid (van Jezus) op Abrams naam gezet wordt.

¹¹ Bij H. Ridderbos in zijn *Romeinen* (CNT) wordt niet het geloof (toe)gerekend als gerechtigheid (zoals er staat), maar ‘wat God in Jezus heeft gedaan’ (p. 93). Ook Ridderbos vervormt zo de tekst om de gereformeerde verzoeningsleer er in te kunnen stoppen. Het is wonderlijk hoe hij daaraan vasthoudt, ondanks de signalen dat de tekst ‘moeilijk’ wordt, zoals hij zelf constateert in zijn *Paulus* p. 191ev. Verbazingwekkend is, dat hij daarna schrijft: dat ‘de zaak volkomen duidelijk’ is. Een overtuiging in je hoofd maakt soms blind. Een zelfde inleesmethode hanteren velen (onbewust): o.a. S. Greijdanus, *Romeinen* (CNT) p. 224; J. Stott, *Romeinen*, p. 126/7.

bedreigingen en zo alle verleidingen tot zonden te overwinnen door trouw te blijven. Zó is Hij onze Koning geworden. Dat moest vanwege onze overtredingen (25a). Toen heeft God Hem opgewekt en Koning gemaakt om nu zijn geloof en zo zijn kracht in ons beschikbaar te stellen om ons ook door (datzelfde) geloof rechtvaardig te maken (25b).

13.4. Rechtvaardig zijn is: gericht zijn op God.

'*Wij dan gerechtvaardigd door het geloof hebben vrede met God*' (5:1). Er is eensgezindheid met God door Jezus in ons. *De liefde is immers uitgestort in de harten van de gelovigen* (5:5). *Christus stierf voor de Romeinen (en voor Paulus) toen ze nog in zonden leefden en nog vijanden van God waren* (5:8,10). God gaf zijn Zoon (ook) toen over om via zijn lijden en sterven onze Koning te worden! Daarna kreeg Hij alle macht en kwam deze Jezus via de verkondiging tot hen en toen zij geloofden gaf Hij zijn bloed (zijn leven/geest) in hen. Zó zijn ze andere, rechtvaardige mensen geworden (5:9). Dus al vóór hun bekering, had God Jezus al (via lijden) tot hun Koning en Bevrijder van zonden gemaakt. Pas later hoorden ze daarvan en bekeerden zij zich. En toen bewerkte Jezus hun eensgezindheid of verzoening met God. Nu leven ze niet meer als vijanden van God maar juist voor God! Welnu, zegt Paulus, als God zich zó al voor ons inzette toen we nog vijanden waren, hoeveel te meer zal zijn liefde, genade en redding er nú voor ons zijn! (5:10). Nu leven ze immers zelfs al voor God (5:11) – zou Hij hen dan nú loslaten? Dat zou wel héél vreemd zijn.

Dan trekt Paulus parallellen tussen Adam en Christus (5:12-21). Alle mensen zijn door één daad van koning Adam in een wereld vol dreiging geboren en daardoor zomaar bang en egocentrisch en zo zondaren geworden (mensen zonder geloof). Koning Jezus maakt hen stuk voor stuk vol vertrouwen in God en zo rechtvaardigen en zelfs geschikt voor Gods Koninkrijk!

De vergelijkingen die Paulus trekt lijken helderder als we aan innerlijke verandering denken en niet aan (uiterlijke) vergeving van schuld. Vergeving geeft immers geen kracht aan zondaren om te veranderen in rechtvaardigen¹².

Ook in Romeinen 14:17 staat, dat het Koninkrijk van God bestaat in gerechtigheid, vrede en vreugde door de Heilige Geest. Niet alleen de vrede en vreugde, maar ook de gerechtigheid is een aanwijsbare realiteit.

13.5. Door 'Jezus in ons' zijn we sterker dan de zonden.

Dit werkt Romeinen 6 uit. Bij onze bekering en doop is onze oude mens gekruisigd; dood, ook al herleeft hij geregeld nog. Als gelovigen hebben we de kracht van Jezus in ons om ons oude 'ik' steeds weer te doden als die weer opspeelt. We zijn en blijven zo '*rechtens vrij van de zonde*' (6:7). Paulus leert hier niet dat we vrij van schuld zijn, maar dat de zonde geen baas meer is! Doordat we één zijn met Jezus, zijn we geen slaven meer van de zonde (6:6,17,20), maar leven we voor God (6:11,18,22).

We zijn ook bevrijd van de slavernij aan de wet, die ons met behulp van allerlei (goede) bepalingen de goede kant uit wilde dringen, maar het riep juist vaak zondige hartstochten op toen we nog in het vlees waren (7:5). Maar we zijn niet meer in het vlees maar hebben de Geest. Daardoor doen we nu vrijwillig wat God wil. Sinds onze bekering doden we onze onwil en leven we met Jezus voor God. Zo leven we als het ware gestorven, dood voor de wet en opgestaan leven we op een hoger niveau, waardoor de wet ons niet meer hoeft te

¹² Roomsen stellen soms met enig recht dat Gereformeerden dit beweren. Zie bv Jos Keulers in *De brieven van Paulus I* (BNT V) p. 412ev.

vermanen, want de wet is in ons hart! We zijn gestorven voor de wet en nu getrouwd met Jezus (7:1-6) en niet meer onder de wet.

De wet was niet slecht. Maar zonder geloof bewerkt de wet onze dood. Dat weet Paulus nog wel uit zijn tijd als Farizeeër (7:7-12). Wat het is te leven met de wet zonder geloof in de hulp van de Geest, wordt beschreven in 7:13-26. Daar lezen we niets over de Geest van Jezus (zie hierover par. 12.7). In Romeinen 8 gaat het wel over het leven 'in Christus' en door geloof in Hem. Nu zegt Paulus, dat we aan de eis van de wet van God kunnen voldoen. Christus is immers in ons en door Hem is de macht van ons vlees te breken en te overwinnen. Nu kunnen wij - door de Geest van Jezus - doen wat God wil (8:3,4). We zijn niet meer *in het vlees of in de slavernij van aardse verlangens*, maar *in de Geest en laten ons leiden door de gezindheid van de Geest* (8:12,13). Zo zijn we kinderen van God (8:14-16). Het nieuwe heerlijke leven begint door te breken op aarde (8:21,23). Niets kan ons scheiden van de liefde van Christus. Door zijn kracht zullen we de zonden in alle omstandigheden kunnen weerstaan en overwinnen (8:35-39).

13.6. Grotere gerechtigheid dan de Joden kennen.

In Romeinen 9-11 wijst Paulus er op, dat het (hogere) nieuwe leven van de christenen de Joden tot jaloersheid moet brengen. De gerechtigheid (liefde en trouw) van christenen overtreft de Joodse gerechtigheid. Het Joodse niveau van rechtvaardigheid is naar de wet en meestal ook van menselijke makelij. Israël jaagt een gerechtigheid na *zonder geloof*. Hun levensstijl is daarom niets vergeleken bij de liefde en trouw die het geloof van Jezus bewerkt (9:31,32). Hun kracht is veel kleiner dan die de gelovigen dankzij Jezus in zich hebben. Paulus kent het verschil uit ervaring (10:2,3). De wet kan nooit tot z'n doel komen zonder geloof! (10:4). Jezus is echt meer dan de wet.

13.7. Slotopmerkingen.

Het vervolg van Romeinen bevat geen woorden, die direct iets zeggen over verzoening. Enkele woorden wijzen wel aan waar het volgens Paulus in het leven met God om gaat. Romeinen 12:1,2 geeft helder aan dat alleen opofferende toewijding aangenaam is voor God. Dat bepaalt dus wanneer we wel of niet verzoend en in harmonie met God leven. Verder geeft Paulus helder aan in 13:8,10 dat de liefde de vervulling van de wet is. Met andere woorden: als Jezus in je is en jij werkt met zijn liefde, dan wordt jouw gerechtigheid zodanig, dat de wet er als het ware in zit en overtroffen wordt. De levensstijl van het geloof en de wet bijten elkaar echt niet! Integendeel: de gerechtigheid door het geloof is de vervulling van de wet (zoals Jezus al zei in Matteüs 5:17); waar de wet al naartoe wilde. Doe daarom Jezus aan (13:14). Door Hem leven we echt niet meer voor onszelf (14:7,8). Tenslotte zegt Paulus, dat hij door het evangelie heidenen tot gehoorzaamheid mag brengen door de kracht van Jezus' Geest (15:17,18). Over gehoorzaamheid als kenmerk van geloof sprak hij ook in het begin (15:18 en 16:19,26 komen terug op 1:5).

13.8. Conclusies.

A. Het grote geheim (mysterie; 16:25) in de brief aan de Romeinen is: Jezus is echt *in* de gelovigen. Hij verandert hen in mensen, die voor God leven met een rechtvaardigheid, die meer of van hoger niveau is dan de Joden uit de wet ooit geleerd hadden.

B. De brief aan de Romeinen bevat geen dwingende argumentatie voor de leer van de verzoening door plaatsvervangende voldoening.